

TOVERITAR

No. 46

Tiistaina, Marraskuun 14 p.—Tuesday, November 14th

1922—Kahdestoista Vuosik.

ETELÄN VANKILEIRILLÄ

Kirj. Isaac H. Schwartz.
Suomensi I. M. S.

Lokakuussa 1921 olin Mobile tasangolla. Minulla oli sukulaisia Jacksonvillen kaupungissa, Floridassa, joten päätin mennä sinne.

Sumuntai-aamuna lokakuun 30 päivänä saavuin River Junctioniin, Floridassa, lähellä Tallahasseea. Kun en nähnyt deputia, josta minua oli varotettu, päätin että pojat olivat hoidelleet täällä vallitsevaa tilannetta, ja hyläten varovaisuuden, kiipesin ulos jäävaunusta, jossa olin ajanut, ja istuuduin katolle. Mutta pian River Junctionista lähtömme jälkeen lähenty minua eräs junamies, vaantien kahdeksaa dollaria.

"Eikö sinulla ole edes dollaria?"
Ihisi hän.

"Arvokkain esine mitä minulla on, on työ-korttini" hymyilin, ja se on punainen", ihäsin kujellen.

"En voi hyväksyä niitä" hän sanoi. Toiset junamiehet suuttuvat olivatpa kortit punaisia tai valkoisia. Teidän täytyy lähteä pois Tallahasseea. En voi pilloittaa teitä ihmiseksi."

Jonkun hetken kuluttua hänen poistumisensa jälkeen, hämmästyin miehen äkkimielistä ilmeistymistä, joka lähestyi minua vaunujen kattoon myöten veturista päin. Hänessä oli jotain häiritsevää. Hän oli liian hyvin puettu, ollakseen junamies. Kun hän oli noin kymmenen jalan päässä minusta, sieppasi hän ulos pitkänokkaisen "lyijyruukin" ja ennenkuin tiesin mitä tapahtui, koristi "rammerengas" pari ranteitani.

"Älä yritä pöytä", varoitti hän minua, lähtessään toiseen vaunuun. Sieltä hän löysi kolme muuta "hoopaa". Yksi oli avuton huumausaineitten käyttäjä ja toiset kaksi olivat sota-veteraneja.

Saapuessamme Jacksonvillen rautatieasemalle, tapasimme suuren ihmisjoukon meitä tervehtimässä. Sheriffin auto vei meidät kauntiin putkaan. Ensimmäistä kerrosta käytettiin neekerit, ja toista kerrosta valkoisia varten. Kolme automobiili-varasta ja kaksi "hoopaa" olivat ainoat valkoiset vangit, ja huutelemalla alamme olevissa kopeissa oleville värillisille vangeille, saimme tietää, että heitä oli neljä, ja että yhden nimi oli "Jes Sam," joka oli kauntin vankilan säännöllinen vieras "pirumaisuutensa takia".

Seuraavana aamuna oli tutkinto. Tuomari sanoi:

"Teidät kaikki tavattiin samaa "rahtia" ajamassa, siis ei teidän asiassanne ole eroa. Rikos ja rangaistus on sama joka tapauksessa. Teitä jokaisista sakotetaan viisikolmatta dollaria ja kuluutit tai 90 päivän vaukandella".

"Yhdeksänkymmentä päivää rahan-olamuksesta" huudahti yksi sotilasta. Olimme putkassa viikon. Eräänä yönä, viikon keskivaiheilla heräsin miehen itkun. Nyyhkytyks, sekoitettuna silloin tällöin vallituksella, tuli neekeri-osastosta. Viisitoista minuuttia myöhemmin lakkasi itku ja mies alkoi hiljaa rukoukseen, yksinkertaisesti ja lopullisesti. Puolen tuntia kestäneen itkusekaisen rukouksen jälkeen, tuli kaikki hiljaiseksi jälleen ja minä vaivuin uuneen.

Seuraavana aamuna ennen aami-asta nekeri, joka nimitti itseään "Siimiksi," pyysi meitä olemaan hiljaa. Kysyimme, oliko joku sairaana

ja hän sanoi, että eräs vanki nimeltä Ned Thomson oli kuollut yöllä. Kehoitimme Samin kertomaan meille jotain hänestä, mutta muuta hän ei sanonut, kuin että mies oli lähetetty takaisin "tieltä" liian sairaana tehdäksään työtä, eikä hänen nyt enää koskaan tarvitsisi tehdä työtä.

Yhdeksäntenä päivänä vangitsemisen jälkeen lähetettiin minut tukkimetsään. Sheriffi kyyditti minut "Fordilla", kolmekymmentä mailia Tallahasseea olevaan, Perry nimiseen kaupunkiin, jossa minut pidettiin putkassa päivällisen yli. Minulla oli yksi kopitoveri — joka oli syntynyt Floridassa. Kysyin häneltä miksi hän oli vangittu.

"Eipä paljon miksiäkään, tapoin erään hyödyttömän "likan" itsepuolustuksessa ja hänen ystävänsä laitoivat kaulanauhakekerit yrittäen lykata minut, aivan kuin olisin ollut vaan joku kirottu nekeri", hän jatkoi rotuylepöiden suuttumus välihdellen silmissä. "Mutta tiedätkös", hän hymyillen uskoi minulle, "vainmoni sanoi minulle jämästäpäin, että minun ystäväni oli kymmenen yötä hänen ystävänsä vastaan, niin että ei olisi ollut suoratakaan tappelua, vaikka olisi tullut kaksi vertaa enemmän minua hirttämään.

Puhe kääntyi minun juttuuni ja hän virnisteli.

"Sinä todellakin joudut helvettiin, poikani," oli hänen selityksensä. Täällä ei ole ainoatakaan miestä kolmessa kauntissa, joka ei olisi joskus ollut vartijana tukkimetsissä. "Olen tehnyt itsekin sitä" ja hänen rintansa kohosi ylpeydestä. Hän ryhtyi antamaan tietoja leirilolosta. Miehet pestattiin Putman Lumber-yhtiölle kahdestakymmenestä dollarista kukin. Yhtiö otti täydellisen huolehdinon miehistä ja varusti omat vartijansa.

"He eivät epäi vetäistä lipasinta, nuppukseni" sanoi vankitoverini, "se on käsky, ja jos teet liikkeen, joka viihätkään häskähtää epäilyttäviltä, poikani, saattaa tapahtua että sinut haudataan suohon sinä yönä — vartija ampuu itsepuolustuksessa, ymmärrätkös?" Ja hän iski viekkaasti silmällä minulle. "Olen nähnyt miehiä ruokittavan niin, että heidät on täytynyt kantaa leirille", hän jatkoi valaisemalla asiaa minulle.

"Mutta miksi?" kysyin kovin hämmästyneenä.

Sillä minua ilmeisen tietämättömyyteni vuoksi kuvastui hänen kasvoillaan.

"No, ensinnäkin, peloittakseen heitä, toiseksi, saadakseen heistä puseretuksi niin paljon työtä kuin suinkin mahdollista. Kukunden tuomlo tarkoittaa, että mies pakotetaan rautamaan siksi kunnes hänen elämänsä on jällellä ainoastaan neljäs osa tuumaa mitä pitempi rangaistusaika on, sitä lievemmin heillä teetetään työtä, sillä jos he liian kovasti teettävät pitkäaikaisella vangilla työtä, kuolee hän ennen kuin hänen aikansa on palveltu, ja yhtiö menettää hänessä rahaa. Arvioimalla nykyisen työn hinnan mukaan, hän jatkoi, Putman Lumber-yhtiö saa noin kahdensadan dollarin arvosta työstä sinusta joka kuukausi vankina ollessasi, mutta jos menisit vapaana miehenä samalle henkilölle työhön, et saisit kuin \$1.75 päivältä".

Kysyin, onko vangeilla lupa ottaa vastaan sekä lähetää postia.

"Kyllä, postia saa lähettää mutta maan, olla vähällä kuolla suruuni,

vartija lukee sen ensiksi ja jos sil- ja mainitaan jotain olevista oloista, niin he repivät sen etkä kuule siitä sen enempää. Joskus kirjeet kirjoitetaan sinu puolestasi, mutta et sinä tule koskaan tietämään siitä."

Hän antoi minulle kirjoitustarpeita, joita vaimonsa oli tuottanut hänelle, ja minä kirjoitin tuttavilleni kirjeen, että he lähettäisivät rahaa, jolla voisin ostaa itseni vapaaksi. Käitin häntä kaikesta mitä olin kuullut, ja hän lupasi panna kirjeeni postiin.

Saavuimme leirille auringonlaskussa ja sheriffi luovutti minut kapteeni Higginbottomille — johdossa olevalle miehelle —. Hän toimitti ruokkimisen ja hänen sanansa oli laki. Illallisen jälkeen minut lukittiin kymmenen muun miehen kanssa puiseen aitioon, joka oli meidän nukkumapaikkamme.

Miehet ympäröivät minut sanoen että olin tullut helvettiin. Kahdeksan jokaisesta kymmenestä miehestä oli siellä "hoopolemisesta."

"He ovat niin tietämättömiä täällä", sanoi eräs pitkä, siulisilmäinen länteläinen minulle, että heidät pitää ottaa kiinni, heittää maahan, ja kengittää. Kun sain vartijalle, että olin Oregonista, kysyi hän missä kauntissa se oli.

Usea oli ruuskittu sinä päivänä ja heidän selkinsä olivat punaiset ja turvoksissa.

"Henkilö ei voi koskaan tehdä kyl- liksi tyydyttäkseen noita verkkoira", sanoi eräs rakoille piesty raukka. "Siitä hetkestä saakka kuin työjuma viskaa meidät metsään aamulla, kun-

nes illalla lopetamme työmme, meidän täytyy raataa niin kovasti ja niin nopeasti kuin voimme. Vartijat pakseittavat meidät siihen!

"Ei ole ketään, jolle voisi valittaa, sanoi toinen. Niin kutsuttu valtion-tarkastaja käy täällä kerta kuukaudessa, mutta mitään ei koskaan tehdä osamme huojentamiseksi. "Junaliste" hän huudahti. "En koskaan uneksunut, että ihmiset voisivat olla niin alhaisia. En ole koskaan vakavasti ajatellut itsemurhaa ennenkuin täällä. Lääkäri käy kerran kuussa, palssi erittäin välttämättömissä tapauksissa, vaikka täällä olisi työtä kahdelle lääkirille joka päivä. Mutta päällikkö sanoo, että ei ole yhtään tapausta, jota hän ei voisi parantaa joko voiteella tai ruokalla".

Eräs slaavilainen vanki sanoi: "Mene Venäjälle heti kun pääseen täältä. Siellä ei vangita ihmistä siitä syystä jos hänellä ei ole rahaa."

Toinen, jonka kasvoilla oli almainen iwa, kääntyi slaavilaisen äänekkäästi sanoen: "Teillä ulkomaalaisilla on se vika, että te ette pidä arvossa sellaista vapaata maata, kuin tämä on. Miksi et pysynyt Venäjällä!"

Pitkä länteläinen työttäsi minua kylkeen. "Varo tuota "likkaa", joka vikisee tuolle venäläiselle", hän kuis-kasi: "kaikki epäilevät häntä nuuskijaksi. Yritämme saada hänet satmeen metsässä, niin että jonain päivänä hän ei palaa illalliselle. Älä puhele hänelle!"

Meidän tulisi olla kiitollisia, että emme ole mustia", sanoi eräs. Mustat raukat ovat huonommassa ase-

(Jatkoa toisella sivulla)

MIKSI ÄITI ITKEE?

Englannin kielestä mukaellut
Katri Elmey.

Suuren suolattoman meren rannalla sijaitsevassa suuressa kaupungissa, laitakaupungin osalla, pienessä kaksihuoneisessa rakennuksessa eräänä synkkänä lokakuun päivänä istui pienen pöydän ääressä noin kahdenkymmenen viiden vuoden ikäinen nainen. Vaikka hän on vielä nuori, on hän jo ennättänyt paljon kärsiä ja kokea maailmassa. Pieni kiharatukkainen viisivuotias tyttö, joka on äitinsä ainoa ilo, katsoo taaskin äitään moittivasti silmiin ja lausuu hiljaa:

— Äiti, miksi sinä taaskin itket? Kerro minulle siitä miehestä, jota olet sanonut minun isäkseni. Kerro, käynyt hän on ja kerro myöskin miksi sinä aina itket. Äiti minä en voi nähdä sitä että sinä aina olet surulinen ja itket. Vastaa minulle jotakin, äiti?

Hetken mietittyään lausuu äiti: — Lapseni sinä olet vielä liian nuori ymmärtämään syytä itkuni ja suruuni, mutta kun kerran tahdot kuulla, niin minä kerron.

Oltuamme isäsi kanssa naimisissa vasta kuusi kuukautta, tuotila minulle sana, että mieheni on kuolemassa ja että jos tahdon nähdä hänet vielä elävänä, niin on minun riennettävä nopeaan katsomaan. Riensin sinne, mutta se oli jo myöhästä. Isäsi oli jo kuollut.

Näetkö tuon tehdasrakennuksen tuolla? Siellä joutui isäsi kuoleman uhriksi. Nuo hirveästi uluvat koneet murskasivat hänen ruumiinsa ja siitä on tänään kuusi vuotta vierähtänyt.

Tietäessäni, että sinä tulet maail-

mutta kuitenkin olen sen ajan jak- sanut kestää, ja sinäkin olet jo tä- nään viisi vuotta vanha.

Lapsi keskeyttää:

— Mutta, äiti eihän sinun siitä tarvitse sitä ikääsi itkeä?

— Odotahan, en ole vielä loppuun asti kertonut. Sillä kun isäsi kuoli, lupasi tuo tehtaan päällikkö, minulle tässä vapaan asunon niin kauan ja kun sinä olet viisi vuotta vanha ja kymmenen dollarin kukausta kohti rahaa samaan viiden vuoden ajan isäsi kuolemasta. Tähän oli tyydyttävä. Kovaa oli toimeentulo ensin kun en voinut mennä työhön silloin kun sinä olit vielä pieni. Nyt on tullut vähän paremmin toimeen kun olen käynyt työssä, mutta huomenna meidän on lähdettävä täältä, tai maksettava vuokra kaksikymmentä dollaria kuukaudessa, jos tahdomme asua tässä edelleenkin.

Tuon tehtaan isäntä on pyytänyt sinua kasvattikseen, kun ei hänellä ole lapsia, mutta sanovat että hänen vaimonsa on kauhean ilkeä eikä pidä lapsista. Enkä minä voisi sinua antaa. Vai tahtoisitko sinä mennä sinne?

— En, äiti. Kuolen ennen sinun kanssasi kurjuuteen jos niin täytyy ennenkuin menen tuon sedän lapsiksi.

— No niin, siis huomenna me lähdemme tästä talosta talven selkään, ja minä vannon vielä kostavani, tuolle nykyiselle riistäjäluokalle, tavalla tahi toisella. Toivon, että heillekin mitattaisiin samalla mitalla, kun hekin ovat mitammeet. Ja nyt lapseni, äiti ei enään itke, sillä en- hän minä ole ainoa. Meitä on mi- jooneja samallaisten kohtalon alaisia.

Katri Elmey.